

Emil. Asto 9/1977

YLÖJÄRVI MIKKOLA

Rautakautisen kalmiston
kaivaus sekä koekaivaus
kivikautisen asuinpaikan
toteamiseksi

Seija Sarkki 1976

SISÄLLYS

	sivu
Johdanto	2
Kaivauspaikan esittely	3
Sijainti ja maaston kuvaus	3
Kaivaustekniikka	4
Kaivausalue I	6
Kaivausalue II	7
- Hauta I	8
- Haudat IIa, IIb ja III	10
- Hauta IIa	11
- Hauta IIb	11
- Hauta III	12
- Hauta IV	12
- Epävarmat haudat V ja VI	13
- Hauta V	13
- Hauta VI	13
Yhteenvedo	14
Kaivausalue III - koekaivaus	15
Luettelo kartoista ja kuvatauluista	17
Luettelo diapositiiveista	18, 18a
Ote peruskartasta 2123 06 YLÖJÄRVI, painettu 1960 A 4	19
Yleiskartta 1:500	A 1 20
Pinta- ja pohjavaaitukset 1:100	A 2 21
Kaivausalue I 1:25	A 2 22
Kaivausalue II 1:25	A 1 23
Hauta I ja profiili 1:10	A 4 24, 25
Haudat IIa, IIb ja III 1:10	A 3 26
Profiilit haudoista IIa, IIb ja III 1:10	A 4 27-29
Kuvataulut	30-42

JOHDANTO

Ylöjärven Mikkolan kalmistoalueella tehtiin ensimmäinen löytö jo 1890-luvulla, jolloin A. O. Heikel inventoidessaan Pirkanmaan seutua toi sieltä Kansallismuseoon keihäänkärjen (KM 1996:114). Seuraavat löydöt tehtiin istutettaessa silloisen Tampere-Vaasa valtatie molemmin puolin koivukujaa vuosina 1893 ja 1894. Maanviljelijä Antti Mikkola löysi miekan, keihäänkärjen ja sirpin. Ne toi museoon tohtori J. Mikkola. Vuonna 1896 A. O. Heikel suoritti paikalla ensimmäisen pienen kaivauksen, josta on löydöt KM 3150:3-20. Tämän jälkeen on paikalla kaivettu useaan otteeseen, kuten myöhemmin tässä kertomuksessa ilmenee. Nyt suoritettua kaivausta ennen kaivettiin paikalla viimeksi kesällä 1975.

Keväällä 1976 sain museoviraston esihistorian toimistolta määräyksen jälleen lähteä tutkimaan Mikkolan kalmistoaluetta.

Kaivaus paikalla suoritettiin 01.06.-07.07.1976. Ylöjärven kunnan myöntämän määrärahan suuruus oli 57.532,16 mk. Nyt suoritettu kaivaus oli suoranainen jatke vuoden 1975 kaivaukselle. Syynä siihen olivat edelleen Ylöjärven kunnan Vihriälän ja Uusi-Mikkolan tontteja koskevat rakennussuunnitelmat. Samanaikaisesti kalmistokaivauksen kanssa tehtiin myös pieni koekaivaus kalmistoalueen lähellä, Uusi-Mikkolan tontilla kivikautisen asuinpaikan toteamiseksi. Tästä koekaivauksesta on selostus tämän kertomuksen lopussa.

Kaivetun alueen suuruus oli n. 900 m², mutta tutkimus kattoi kuitenkin huomattavasti suuremman alueen. Tutkimuksen perusteella voidaan rauhoituksesta vapauttaa kaikkiaan n. 6000 m².

Helsingissä 04.02.1977

Seija K. Sarkki

Seija K. Sarkki

YLÖJÄRVI MIKKOLA

Myöhäisrautakautisen kalmiston kaivaus 1976.

Kylä: Soppeenmäki; tila: Vihriälä (ent. Mikkola), rek. n:o 4:25.

Maanomistaja: Ylöjärven kunta, osoite: 33480 Ylöjärvi.

Peruskartta 2123 06 YLÖJÄRVI, painettu 1960.

Kaivausalueen koordinaatit: x = 26 72

y = 78 82

z = n. 125-126 mpy.

Paikalta ovat löydöt KM 19901:1-241.

Aikaisemmat löydöt: KM 1996:114, 3038:1-5, 3150:3-20, 14553:1-6,

14622:1-445, 14967:1-143, 18499:1-6, 19162:1-377, 19693:1-309.

Aikaisemmat tutkimukset: A. O. Heikelin inventointi 1890-luvulla,

A. O. Heikelin kaivaus 1896, Esko Sarasmon tarkastus 1959, C. F. Mei-

nanderin tarkastus 1959, Helmer Salmon kaivaus 1959, Pirkko-Liisa

Lehtosalon kaivaus 1960, Mirja Koskimiehen kaivaus 1971, Pirkko-

Liisa Lehtosalon-Hilanderin kaivaus, Tampereen seutukaavaliiton luet-

telo 1973 n:o 24 sekä Seija Sarkin kaivaus 1975.

Sivut 19-29 ovat kertomukseen liittyviä karttoja.

Sivut 30-42 ovat kuvatauluja, joissa on valokuvat negatiiveista

ff. 46266-46333.

Luettelo kartoista, kuvatauluista ja diapositiiveista on kertomuk-

sen lopussa ss. 17 ja 18.

Diar. 01.09.1976.

Sijainti ja maaston kuvaus

Ylöjärven Mikkolan kalmistoalue sijaitsee Ylöjärven kirkosta n. 1 km kaakkoon, vanhan Tampere-Vaasa valtatie (nyk. Mikkolankatu) molemmin puolin, entisen Mikkolan tilan mailla, jotka nykyisin ovat Ylöjärven kunnan omistuksessa. Uusi Tampere-Vaasa valtatie eli valtatie n:o 3 kulkee kalmistoalueen koillispuolella, siitä n. 130 met-

rin päässä. Siitä edelleen n. 80 metriä koilliseen on Keijärvi. (kartat ss. 19, 20). Tampereelle on paikalta matkaa n. 11 km. Kesän 1976 kaivausalue sijaitsee ko. kalmistoalueen keskipaikkeilla, vanhan Tampere-Vaasa tien lounaispuolella, Mikkolan tilan entisellä heinäpellolla, Rauha Mikkolan taloon johtavan tien ja lehmuskujan molemmilla puolilla (kartta s. 20).

Itse kaivauspaikka on suhteellisen tasainen, loivasti Keijärveen päin viettävä, hiekkapohjainen, nykyisin juolavehnää kasvava pelto. Mutta maasto nousee jyrkästi noin 200 m kaivauspaikasta lounaaseen ja etelään, kohti Teivaalan harjua (kartta s. 19, kuvat 1 ja 2 s. 30, kuvat 31 ja 32 s. 42).

Kaivaustekniikka

Viimevuotisen kaivauksen perusteella tiedettiin, että turve- ja multakerros tutkittavalla alueella on ainakin 30-40 cm paksu ja erittäin kova ja, että löydöt, mikäli niitä on, ovat harvassa ja keskittyvät todennäköisesti kapealle alueelle vanhan Tampere-Vaasa tien lounaispuolelle. Tämän vuoksi kaivausta ei kannattanut aloittaa koeojia avaamalla, koska oli todennäköistä, että harvassa sijaitsevat löydöt ja haudat siten eivät olisi tulleet näkyviin.

Mullan poistaminen lapiolla olisi vienyt liiaksi aikaa, sen tähden päätettiin turve- ja multakerros poistaa koneellisesti koko kaivausalueelta ja sen jälkeen varmistuksen vuoksi avata koeojia ja tehdä koekuoppia varsinaisen kaivausalueen lounais- ja eteläpuolelle. Mikäli nämä antaisivat positiivisen tuloksen, laajennettaisiin kaivausaluetta tarvittavaan suuntaan.

Kaivaus aloitettiin vetämällä peruslinja A-B luode-kaakkosuuntaisesti suoraan viimevuotisen peruslinjan jatkeeksi, mikä oli helppoa, koska viimevuotinen peruslinja oli jätetty paikoilleen. Toinen peruslinja C-D vedettiin kohtisuoraan A-B:tä vasten, tutkittavan alueen keskelle jäävän lehmuskujan viereen. Koska lehmuskuja jakoi tutkittavan alueen kahteen osaan, katsoin tarpeelliseksi vetää vielä

kolmannen peruslinjan A-E kaivettavan alueen luoteisreunaan, P-L. Lehtosalo-Hilanderin vuonna 1960 tutkiman alueen rajalle (kartat s. 20, 21). Koordinaatisto oli täten suunnassa lounas-koillinen ja kasvoi koilliseen ja kaakkoon. 2x2 metrin suuruiset ruudut on merkitty parittasilla luvuilla ja kutakin ruutua on nimitetty ~~sen~~ aina sen länsikulman mukaan (kartta 21). Tästä pisteestä on myös aina suoritettu kaikki kunkin ruudun sisällä tehdyt mittaukset. Kiintopisteenä käytettiin vuoden 1975 kaivausalueen itäkulmassa olevaa kaivonkanta, jonka lukema oli 214, ja sen korkeus merenpinnasta n. 125 m. Samaa kiintopistettä oli käytetty myös edellisessä kesänä (kartta s. 20). Peruslinjojen vetämisen jälkeen otettiin pintavaaitukset koko avattavalta alueelta aina 2 metrin välein. Tämän jälkeen poistettiin turve- ja multakerros kaivinkoneella, jonka kauhaan oli hitsattu sileä reuna. Tämän vuoksi se teki erittäin siistää jälkeä. Koneen vieressä oli jatkuvasti yksi henkilö tarkkailemassa. Mikäli jotakin hälyttävää olisi tässä vaiheessa tullut näkyviin, olisi sillä kohdalla välittömästi ruvettu käyttämään pienempiä työvälineitä. Multakerroksen alin osa, n. 10 cm, poistettiin lapioilla.

Kaivausalue piti jakaa kahdeksi erilliseksi alueeksi (kaivausalueet I ja II), koska Rauha Mikkolan taloon johtavaa tietä ei saanut katkaista eikä sen molemmin puolin kasvavien lehmusten juuria saanut vahingoittaa.

Mullan poiston jälkeen paalutettiin kumpikin alue 2x2 metrin suuruisiin ruutuihin ja vaaittiin (kartta s. 21). Kumpikin alue kaivettiin erikseen lastoilla n. 5 cm:n kerroksina niiltä kohdista, missä löydöt olivat mahdollisia ja välialueet lapioilla. Jokainen taso piirrettiin 1:25, mutta puhtaaksi piirtämävaiheessa erilliset tasokartat yhdistettiin siten, että tärkeät kaivauksen aikana esiin tulleet seikat ilmenevät yhdestä kartasta kummallakin kaivausalueella (kartat ss. 22 ja 23). Haudat kaivettiin myös tasokaivauksena ja niistä piirrettiin kartat 1:10 (sivut 24 ja 26). Profiilikartat haudoista piirrettiin jälkeen päin 1:10 (sivut 25, 27-29).

Kaivausalue I

Kartat ss. 20, 21, 22.

Valokuvat 2, 3-5 ss. 30-32.

Diapositiivit 1931, 1932.

Kaivausalue I oli suoranainen jatke edellisen kesän kaivaukselle, josta luoteeseen paalutettiin 14x12 metrin suuruinen alue, heti maantien vieressä kulkevan viemäriöjan lounaispuolelle (kartta s. 20). Noin 20-50 cm vahvan multakerroksen alta paljastui vaalea, hieman punertava ja hieno hiekka, jossa näkyi runsaasti tummia läiskiä. Läiskät olivat selvästi liikuteltua maata, mutta muodoltaan epämääräisiä, eivätkä vaikuttaneet ruumishautojen jättämiltä jäljiltä. Kaksi niistä, ruuduissa 88/96 ja 92/98 (kartta s. 22) olivat selvästi ~~xxxx~~ melko myöhään tehtyjä roskakuoppia, mutta niiden reunoilla oli tiivis hiilensekainen ja tumma rengas. Tästä päätellen roskakuopat oli tehty keskelle nokimaaläiskiä.

Kiveystä alueella yksi oli melko vähän. Se keskittyi alueen kaakkoisosaan eikä muodostanut minkäänlaisia selviä rakennelmia. Vaikutti siltä, että ainakin osa kivistä oli jälkeen päin haudattu peltoon. Ruutujen 90-92/92, 90/94, 94/94-96 sekä 96/92-94 (kartta s. 22) läiskistä löytyi jonkin verran palaneita luunsiruja sekä himan hiiltä. Viimeksi mainitusta löytyi myös pronssinen rannerenkaan katkelma (KM 19901:195), pala keramiikkaa, palanutta savea sekä rautakuonaa. Tämä läiskä oli aivan sekoitettua maata. Siinä oli runsaasti lohkotuja kiviä ja tiilen kappaleita. Jos siinä joskus on ollut hauta, on se jossakin vaiheessa tuhottu. Koskematon maa tuli tällä kohdalla vastaan 70-80 cm:n syvyydellä sekä muiden kaivausalueella olleiden läiskien kohdalla 45-85 cm:n syvyydellä. Tummien maa-alueiden sijain- ti toisiinsa nähden sekä niiden muoto ja muut seikat käyvät parhaiten ilmi kartasta s. 22 sekä valokuvista 3-5, sivut 31 ja 32.

Kaivausalue II

Kartat ss. 20, 21, 23.

Valokuvat 6-30, ss. 32-41.

Diapositiivit 1933-1963.

Kaivausalue II sijaitsi samassa linjassa kaivausalueen I kanssa, 12 metriä siitä luoteeseen, Rauha Mikkolan taloon johtavan lehmuskujan toisella puolella (kartta s. 20). Tähän paalutettiin 18x12 metrin suurin alue siten, että se luoteisreunastaan rajoittui P.-L. Lehtosalon 1960 kaivamaan alueeseen ja koillisreunastaan viemäri- ja vesijohto-ojaan (kartat ss. 20, 21).

Multakerros oli täällä suurin piirtein yhtä vahva kuin alueella I, siis 20-50 cm. Mullan alta paljastui samanlainen punertavan ruskea, hieno hiekka, joka oli ominaista koko löytöalueelle.

Ruumishautojen lisäksi oli alueella II runsaasti eri kokoisia ja -muotoisia tunmia maa-alueita. Muutamissa niissä oli jonkin verran hiiltä, mutta löytöjä niistä ei tullut. Niiden koko, muoto ja suhde toisiinsa selviää parhaiten kartasta s. 23. Puhdas hiekka tuli näissä kohdissa vastaan 35-90 cm syvällä.

Ruudun 66/90 tumma maa-alue teki poikkeuksen edellisiin nähden. Siitä löytyi palaneita luunsiruja ja yksi pala keramiikkaa. Sen koko ja muoto vaihteli suuresti eri kaivausvaiheissa. Suurimmilla se oli n. 200x180 cm. Puhdas hiekka sen kohdalla tuli vastaan 80 cm syvällä (kartta s. 23).

Ruuduissa 63-70/90-94 oli suorakaiteen muotoinen alue, joka oli aivan täynnä tiiliskiven palasia. Kysymyksessä oli luultavasti peltoon haudatut vanhan uunin tms. jäänteet. Mitään rakennusta ei kukaan kuitenkaan tiennyt paikalla olleen. Myös ruudussa 60-64/96 oli mullansekainen hiekka-alue, jossa oli runsaasti tiilimurskaa (kartta s. 23).

Ensimmäistä kerrosta kaivettaessa ei mitään mainittavaa voinut vielä havaita. Läiskien muoto oli epämääräinen ja löytöjä vähän. Pääasiassa

löytyi muutamia palaneita luunsiruja, joitakin eläimen hampaita ja maastuneita luunpalasia, joista viimeksi mainitut lienevät melko nuoria.

Toista kerrosta kaivettaessa muodostui alueesta kokonaiskäsitys. Ruuduissa 60-62/92-94, 60-62/88-92 ja 70-72/92-96 oli havaittavissa selvimmät tummat alueet, jotka olivat merkkejä ruumishautauksista tai mahdollisista ruumishaudoista (kartta s. 23, kuva 6 s. 32). Ne numeroitiin I-VI, joista n:o IV ei ole ruumishauta, vaan kiveys, josta löytyi palanutta luuta ja hiiltä. Sitä on kertomuksessa nimitetty haudaksi IV. Numerot V ja VI ovat epävarmoja hautoja. Seuraavaksi on selostetta haudoista tehdyt havainnot.

Hauta I, miehen hauta

Kartat ss. 23-25.

Valokuvat 13-22, ss. 35-37.

Diapositiivit 1939-1947.

Hauta I sijaitsi ruuduissa 60/92-94. Sen suunta oli pohjoiskoillinen-etelälounas. Hauta ei näkynyt yhtenäisenä alueena heti mullan alta, vaan paikalla oli useita pienehköjä, tummia läiskiä. Mutta, kun noin 5 cm oli kaivettu alemmaksi, erottuivat epäselvästi suorakaiteen muotoisen, noin 224x55 cm:n suuruisen alueen rajat (kuvat 13 ja 14, s. 35). Sen länsireunasta löytyi jonkin verran palaneita luunsiruja sekä hie-
man maastunutta puuta. Siellä täällä reunoilla oli pieniä hiilialueita (kartta s. 24).

Haudan kummastakin päästä 35 ja 45 cm syvältä pilkisti esiin ruosteinen rautaputki. Kaivauksen edistyessä kävi ilmi, että kysymyksessä oli kaksi keihäänkärkeä (KM 19901:196, 200), jotka oli isketty pystyyn haudan kumpaankin päähän (kuvat 15, 16, s. 36). Konservointivaiheessa nähtiin, että kummankin keihäänkärjen terän tyveen oli tarttunut puuta syyt pikittain terään nähden. Tämä osoittaa, että keihäänkärjet on ilmeisesti isketty arkun kannen läpi. Niitä on käytetty tavallaan

arkun nauloina. Niiden kärjet olivat 62-67 cm syvällä.

Noin 10 cm alemmalla hautakuoppa erottui jo selvästi. Tumma alue oli myös jonkin verran suurentunut. Se oli kooltaan nyt noin 250x80 cm (kartta s. 24). Tässä vaiheessa näkyi haudan eteläpäässä kolmannen keihäänkärjen putki (KM 19901:197). Alas päin kaivettaessa ilmeni, että viimeksi mainittu keihäänkärki, jonka kärki oli 61 cm syvällä, oli isketty vinottain maahan niin, että se muodosti lähes suoran kulman keihäänkärjen :196 kanssa. Samalla se ikään kuin kahlitsi vainajan pään, joka tuli näkyviin 45 cm:n syvyydellä, arkun pohjalle (kuvat 17 ja 18, s. 36). 50-64 cm syvältä haudan jalkopäästä eli pohjoispäästä löytyi kaksi rautaniittä (KM 19901:198, 199) sekä omituisen näköinen, väkäsellinen ja kivettyneen hiekan peitossa oleva rautaesine (KM 19901:201), jonka kummassakin päässä oli puuta syyt poikittain esineen pituussuuntaan nähden (kuvat 19 ja 20, s. 37). Konservointivaiheessa otetusta röntgenkuvasta selvisi, että kysymyksessä on harppuuna, joka on taitettu niin, että varsi ja terä ovat suorassa kulmassa toisiinsa nähden. Ilmeisesti myös tätä on käytetty arkun naulana.

Vainaja luurangon jäänteet olivat noin 55-65 cm syvällä. Niistä nähtiin, että vainaja oli asetettu hautaan selälleen ja kasvot käännetty länteen päin. Luuaines oli pahoin maatonut. Se voitiin kuitenkin kaivaa näkyviin niin, että se kyettiin valokuvaamaan ja piirtämään, mutta talteen ei saatu muuta kuin päähällo (kartta s. 24, kuvat 21 ja 22, s. 37).

Vasemman lonkan kohdalta löytyi pieni rautaveitsi (KM 19901:203) 60 cm syvältä. Vasemman jalan päälle oli asetettu komea, yli metrin mittainen, pyöreänpippinen miekka (KM 19901:202). Sen asento oli epätavallinen, sillä sen kärki osoitti vainajan rintaa kohti (kuvat 21 ja 22, s. 37). Se oli 60-65 cm syvällä. Haudan jalkopäästä löytyi vielä muutama saviastian palanen (KM 19901:205) suurin piirtein samalta syvyydeltä edellisen kanssa sekä aivan haudan pohjalta rautavarras (KM 19901:204). Se oli jalkopäässä 70 cm syvällä.

Hautakuopan syvyys oli 65-75 cm (kartta s. 25). Löytöjen sijainti haudassa sekä niiden asema toisiinsa nähden selviää parhaiten hautakartasta s. 24 ja siitä piirretystä profiilikartasta s. 25.

Haudat IIA, IIB ja III, miesten hautoja

Kartat ss. 23, 26-29.

Valokuvat 23-30, ss. 38-41.

Diapositiivit 1948-1963.

Haudat IIA, IIB ja III sijaitsivat ruuduissa 60-62/88-92. Niiden suunta oli pohjoiskoillinen-etelälounas. Heti mullan alla maa näytti aivan puhtaalta. Tarkistuksen vuoksi kaivettiin kuitenkin alemmaksi, ja noin 45 cm syvällä näkyi hyvin heikosti ympäristöönsä tummempi, noin 400x250 cm:n suuruinen alue, mikä sitten osoittautui edellä mainittujen hautojen päällikerrokseksi. Siinä erottui neljä värillistä ja pyöreähköä läiskää. Ne olivat läpimitaltaan 30-55 cm. Kahdesta niistä löytyi pieniä hiilimurusia ja yhdestä palaneita luunsiruja. Viides samankaltainen läiskä oli tumman alueen lounaispuolella, ruudussa 60/88. Siitä löytyi hiilimuruja ja palaneita luunsiruja. Läiskät ulottuivat 50-57 cm syvälle. Edellisten lisäksi ruuduissa 60-62/90 oli 10 pyöreätä ja aivan mustaa läiskää, joiden läpimitta oli noin 5 cm. Niiden suhte toisiinsa ja edellä mainittuihin tummiin alueisiin ilmenee kartasta s. 23. Yhdessä niistä oli pystysuoria puunsyitä, hiiltyneitä. Niiden syvyys oli 50-65 cm (kartta s. 23).

Edellä mainittu suurehko tumma alue pieneni nopeasti alas päin kaivettaessa, ja noin 65 cm:n syvyydessä se oli kooltaan noin 200x200 cm (kartta s. 23, kuva 23, s. 38). Sen eteläpuolelta löytyi pronssi-spiraalin katkelma (KM 19901:50).

Neliskulmainen tumma alue jakaantui selvästi kahdeksi suorakaiteen muotoiseksi läiskäksi noin 70 cm:n syvyydessä. Niiden välissä, etelälounaispäässä oli vinottain maahan iskettynä kaksi harppuunaa (KM 19901:240, 241).

Haudoista toinen oli kaksoishauta, jota on nimitetty haudoiksi Iia ja Iib. Se oli kooltaan 226x115 cm. Toiseen oli haudattu yksi vainaja, sitä on nimitetty haudaksi III, ja se oli kooltaan 250x80 cm (kartat ss. 23, 26).

Seuraavaksi on selostettu kukin näistä haudoista erikseen.

- Haudasta Iia (kartat ss. 23, 26, 27) tuli ensimmäiseksi näkyviin vainajan pääkallo 70 cm syvällä. Vainaja oli asetettu hautaan selälleen, kasvot ylös päin, ja se oli saanut mukaansa metsästys- ja työvälineitä. Vasemman olkapään kohdalta, 72-79 cm syvältä löytyi kolme nuolenkärkeä (KM 19901:212-214), aivan niiden päällä oli pieni, lie-riön muotoinen rautaesine (KM 19901:215). Se oli ilmeisesti nuolivii-
nen pohjaosa. Vasemman lantion kohdalla oli, 80-85 cm syvällä oli kirves (KM 19901:210), sekä oikean reiden kohdalla, jalkojen välissä veitsi (KM 19901:211), 70 cm syvällä. Vasemmassa kädessä, 78-80 cm syvässä oli sormus (KM 19901:216), joka saattaa olla hopeaa (kartat ss. 26, 27).

- Haudasta Iib (kartat ss. 23, 26, 28) tuli myös ensimmäisenä näkyviin vainajan pääkallo noin 70 cm syvässä. Myös tämä vainaja oli asetettu hautaan selälleen, kasvot ylös päin. Vainajan vasemman lantion kohdalla, 73-78 cm syvällä oli kaksi tulusrauta (KM 19901: 219, 222), joista toiseen (:222) oli tarttunut palasia 2-niitisestä kankaasta, ilmeisesti tuluskukkaron jäänteitä. Rautaan oli vielä tarttunut kaksi piinpalasta. Aivan tulusrautojen vieressä oli kaksi veistä (KM 19901: 220, 221). Toisen varteen (:221) oli tarttunut piinpala (kartat ss. 26, 28).

Kummankin vainajan kallot olivat säilyneet suhteellisen hyvin ja ne saatiin talteen. Luurangoista käsivarsien ja jalkojen luut olivat myös melko hyvin säilyneet, mutta olivat kuitenkin niin hauraita, että niitä ei voinut ottaa talteen. Muu osa vartalosta näkyi tummuneena maana.

Hautakuopan syvyys oli noin 90 cm. Löytöjen sijainti haudoissa sekä niiden asema toisiinsa nähden selviää parhaiten hautakartasta (s. 26)

sekä siitä piirretystä profiilikartasta (ss. 27, 28).

- Hauta III:n (kartat 23, 26, 29) löytökerros oli noin 15 cm alempana kuin kahden edellisen haudan löytökerros. Löytöjen sijainti oli ikäänkuin peilikuva haudasta Iia. Vainaja oli saanut mukaansa lähes samanlaisen varustuksen, mutta esineet sijaitsivat vainajan oikealla puolella, kun ne haudassa Iia olivat vainajan vasemmalla puolella. Oikealla olkapäällä oli kolme nuolenkärkeä (KM 19901:230-232) 83-85 cm syvällä sekä aivan niiden päällä ilmeisesti nuoliviinen pohjaosa (KM 19901:233). Oikean lantion vieressä, 85-90 cm syvässä oli kirves (KM 19901:235), mutta se oli eri tyyppinen kuin haudan Iia kirves. Oikean lantion vieressä, yhtä syvällä kuin edellinen oli tulusrauta (KM 19901:236) sekä vasemman reiden sivulla, jalkojen välissä veitsen katkelma (KM 19901:234) ja pieni piinpala.

Tämäkin vainaja oli asetettu hautaan selälleen, kasvot ylös päin. Ainoastaan kallo oli säilynyt niin hyvin, että se voitiin ottaa talteen. Muu luuaines oli pahoin maatonut.

Hautakuopan syvyys oli noin 95 cm. Löytöjen sijainti haudoissa sekä niiden asema toisiinsa nähden selviää parhaiten hautakartasta (s. 26) sekä siitä piirretystä profiilikartasta (s. 29).

Hauta IV

Kartta s. 23.

Valekuvat 6, 11 ja 12 ss. 32, 35.

Diapositiivit 1938, 1939-1941.

Ruuduissa 60-62/94-96 tuli heti mullan alta näkyviin tumma, noin 200x100 cm:n suuruinen läiskä. Se sijaitsi ensin lähes kohtisuorassa hautaa I vasten, siis suunnassa länsi-itä. Sen pinnalla oli tiheähkö kiveys (kartta s. 23), joka loppui 40-50 cm syvällä. Samalla tumma alue vaihtoi selvästi muotoaan ja myös suuntaansa lähes koillisen-lounassuuntaiseksi (kartta s. 23). Siitä löytyi kolme saviastian palasta ja melko runsaasti palaneita luunsiruja sekä sieltä täältä

hiiltä. Koskematon hiekka tuli vastaan 70-80 cm:n syvyydellä.

Epävarmat haudat V ja VI

Kartta s. 23.

Valokuvat 7-10 ss. 33, 34.

Diapositiivit 1934-1937.

Ruuduissa 70-72/94-96 tuli heti mullan alta, 20-30 cm syvältä näkyviin tumma, epämääräisen näköinen alue, josta osa oli aivan selvästi sekaantunutta maata. Siinä oli tiilen- ja lasinpalasia sekä lohkottuja kiviä. Mutta alueen pohjoisosassa saattoi erottaa kaksi hautamaista kuviota. Toinen oli ruudussa 70/94 (h. V). Sen suunta oli lähes pohjoinen-etelä. Toinen oli ruudussa 72/96 (h. VI). Sen suunta oli lähes koillinen-lounas. Niiden välissä, ruudun 70/94 koilliskulmassa oli pyöreähkö kiveys, jonka läpimitta oli noin 50 cm. Kiveyksen ympärillä oli jonkin verran hiiltä (kuva 7, s. 33).

Alas päin kaivettaessa läiskät jonkin verran selvenivät ja sekaantunut maa-alue pieneni vähitellen sekä muuttui alempana aivan mustaksi.

- Mahdollinen hauta V näkyi selvimmäenä noin kolmannessa kaivaustasossa eli 45-50 cm syvällä. Se oli kooltaan noin 200x60 cm. Eteläpäässä sen rajat eivät näkyneet selvästi, koska viereen kaivettu roskakuoppa oli osittain tuhonnut sen.

Alas päin kaivettaessa tumma läiskä muuttui epäselväksi ja pieneni nopeasti, ollen lopulta noin 70x25 cm. Puhdas hiekka tällä kohdalla tuli vastaan noin 60 cm syvällä.

- Mahdollisen haudan VI koillispää näkyi selvästi heti mullan alla, 40-45 cm syvällä. Sen sijaan sen lounaispään oli rikkonut sama roskakuoppa kuin edellisenkin haudan. Haudan reunoilla oli runsaasti hiiltä ja alas päin kaivettaessa maan väri tummeni huomattavasti. Haudan koko oli noin 100x100 cm. Koskematon maa tuli vastaan noin 80 cm syvällä.

Lopuksi avattiin ruutujen 60-62/88 kohdalta lounaaseen päin 4x10 metrin suuruinen alue, ruudut 60-62/78-86 (kartat ss. 20, 21). Mullan alta paljastui aivan puhdas, vaalea hiekka. Varmistuksen vuoksi tarkistettiin aluetta jonkin verran alas päin, mutta mitään hautoihin viittaavaa ei havaittu.

Tämän jälkeen tehtiin varsinaisen kaivausalueen etelä- ja lounaispuolelle koekuopat I-X, joiden sijainti ilmenee kartasta s. 20. Täälläkin mullan alta paljastui koskematon hiekka, joten alue katsottiin tutkituksi.

Yhteenveto

Yhtenäistä kulttuurikerrosta ei mielestäni voi sanoa olleen tällä paikalla. Mutta maa oli punertavaa ja siinä oli tummia alueita. Kaivausalueella II löydöt keskittyivät selvästi hautoihin I-IV sekä ruutuun 66/90. Kaivausalueella I löytöjä tuli oikeastaan vain sen kaakkoisosasta, pahasti sekaantuneesta läiskästä ruuduissa 70-72/90-92. Löytöalueilla puhdas hiekka tuli vastaan noin 80-90 cm syvällä. Turve- ja multakerros oli näillä kohdilla noin 30-40 cm paksu. Myös tämänkertainen kaivaus, kuten edellisetkin, osoittaa selvästi, että Mikkolan kalmistossa haudat ovat erillisinä ryhminä, melko etäällä toisistaan, eikä välialueilla ole selvää kulttuurikerrosta. Kalmistosta on todettu myös polttohautauspesäkkeitä, niistä suurin osa on ollut täysin kivettömiä.

Kaivausalueen koillispuolella kulkeva vanha Tampere-Vaasa valtatie (nykyinen Mikkolankatu) todennäköisesti peittää alleen kenties parhaimman osan tästä kalmistosta. Tien lounaispuolelle kaivettu vesijohto- ja viemärijoja on tuhonnut osan haudoista.

Toistaiseksi tutkimatonta aluetta on siis maantien alla ja sen toisella puolella, missä Pirkko-Liisa Lehtosalo-Hilander suoritti koe-kaivauksen vuonna 1972.

Kaivausalue III - koekaivaus mahdollisen kivikautisen
 asuinpaikan toteamiseksi 1976 Uusi-Mikkolan (rek.n:o 39:2)
 ja terveystalon (rek.n:o 4:78) tonteilla.

Koekaivausalueen koordinaatit: x = 26 70

y = 78 94

z = n. 123-124

- Uusi-Mikkolan tontti

x = 26 64

y = 78 92

z = n. 124-125

- terveystalon tontti

Paikalta ovat löydyt KM 19901:242-246.

Aikaisemmat tutkimukset: S. Sarkin koekaivaus terveystalon tontilla 1975.

Mikkolan kalmistoaluetta aikoinaan rauhoitettaessa jäi rauhoitusalueen rajojen sisäpuolelle myös nykyisen terveystalon tontin itäreuna ja Uusi-Mikkolan tontti, koska maaperän otollisen laadun vuoksi ja siksi, että ko. alueen läheltä, Keijärven rannalta oli löydetty kiviesineiden katkelmia, oletettiin, että paikalla voisi olla kivikautisia asuinpaikkajäännöksiä (kartta s. 19).

Myös tämän alueen rakentaminen kuului Ylöjärven kunnan suunnitelmiin. Tämän johdosta kunta pyysi, että museovirasto tutkisi ko. alueen kalmiston tutkimisen ohella. Työt suoritettiin rinnakkain ja samalla määrärahalla.

Vuonna 1975 terveystalon tontille tehdyn koekaivauksen jatkeeksi tehtiin vielä varmistuksen vuoksi kolme koeojaa (IV-VI). Niiden leveys oli noin 2 metriä ja pituus 5, 15 ja 17 metriä (kartta s. 20).

Varsinainen koekaivausalue sijaitsi vanhan Tampere-Vaasa valtatie koillispuolella, Uusi-Mikkolan tontilla. Sinne tehtiin maantien suuntaisesti kooja I ja kohtisuoraan sitä vasten koojat II ja III.

Ojien leveys oli noin 2 metriä ja pituudet 64, 63 ja 52 metriä (kartta s. 20).

Kaikki koeojat avattiin kaivinkoneella, koska pintamaakerros oli noin 40-50 cm paksu ja kovaa mullansekaista savea. Ojien pohjat tasoitettiin lapiolla. Mullan alta paljastui vaalea, hieno hiekka.

Mitään muinaisjäänökseen viittavaa ei havaittu.

Ojasta I löytyi pari kvartsikimpaletta, ojasta II ilmeisesti tuluspiin palanen ja kvartsipala sekä ojasta III muutama kvartsipalane ja yksi mahdollinen kivilaji-iskos. Löydöt lienevät kuitenkin irrallisia ilmiöitä. Asuinpaikasta ei voi olla kysymys.

Varmistuksen vuoksi tehtiin kuitenkin vielä lapiolla koeojien ympäristöön noin 50x50 cm:n suuruisia koekuoppia (kuopat XI-XXXII). Niiden sijainti ilmenee parhaiten kartasta s. 20. Koekaivausalueesta on valokuvat sivulla 42 (kuvat 31 ja 32).

Koekaivauksen perustella voidaan sanoa, että paikalla ei ole kivikautista asuinpaikkaa.

Luettelo kartoista ja kuvatauluista

- Kartat: s. 19 Ote peruskartasta 2123 06 YLÖJÄRVI, painettu 1960
- 20 Yleiskartta 1:500 A 1, suurennettu Ylöjärven kunnan
kaavoitustoimiston tekemästä asemakaavakartasta 1:2000,
suurennoksen tehnyt S. Sarkki
- 21 Yleiskartta sekä pinta- ja pohjavaaitukset 1:100 A 2
- 22 Kaivausalue I, ruudut 88-98/92-98 1:25 A 2
- 23 Kaivausalue II, ruudut 58-72/38-98 1:25 A 1
- 24 Hauta I 1:10 A 4
- 25 Profiili haudasta I 1:10 A 4
- 26 Haudat IIa, IIb ja III 1:10 A 3
- 27 Profiili haudasta IIa 1:10 A 4
- 28 Profiili haudasta IIb 1:10 A 4
- 29 Profiili haudasta III 1:10 A 4

Kuvatau-

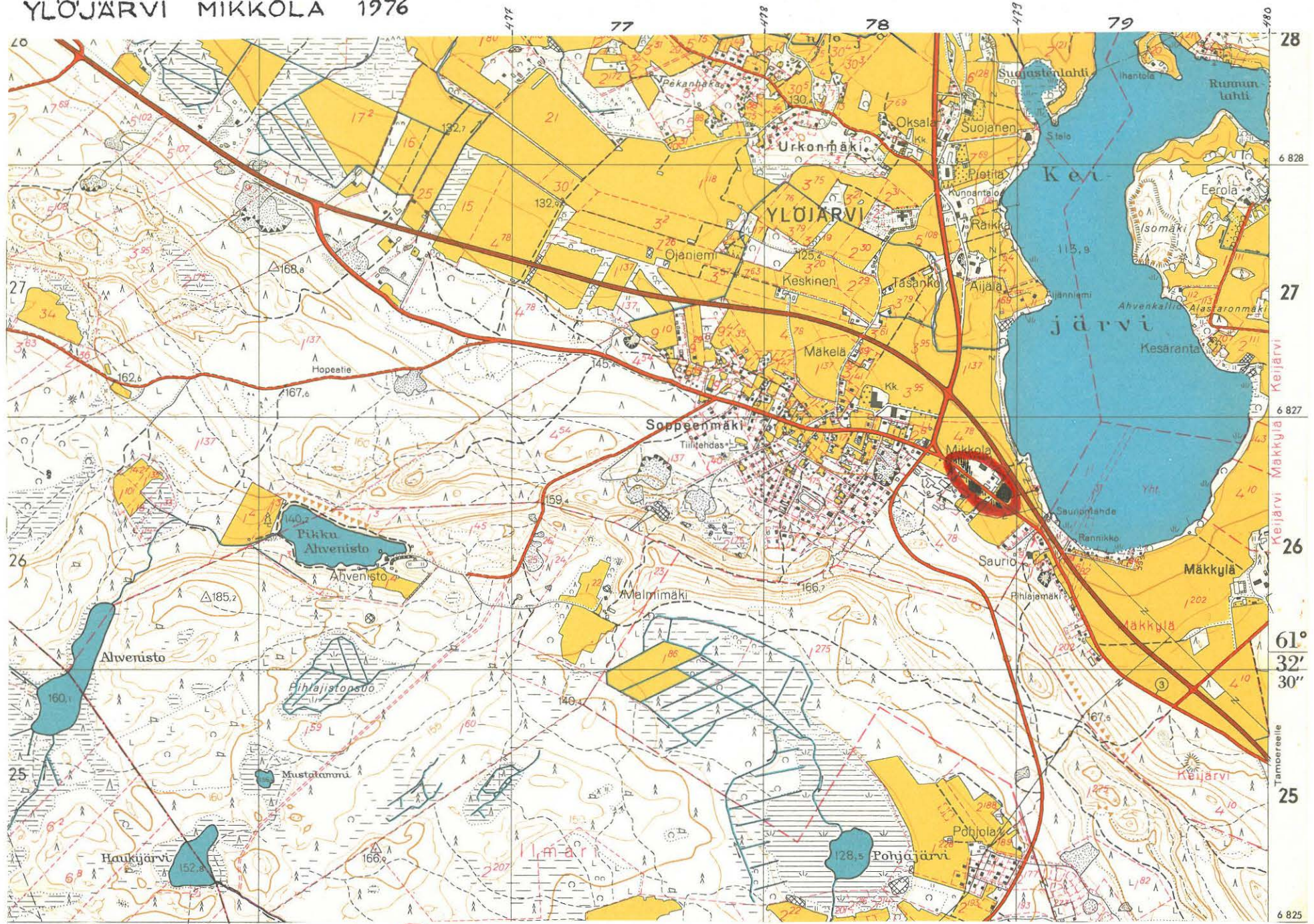
- lut: s. 30 Kuvat 1 ja 2, yleiskuvia (neg. 46266-46273)
- 31 Kuvat 3 ja 4, kaivausalue I (neg. 46274-46281)
- 32 Kuvat 5 ja 6, kaivausaluetta I ja II (neg. 46282-46288)
- 33 Kuvat 7 ja 8, Kaivausaluetta II (neg. 46289-46292)
- 34 Kuvat 9 ja 10, -- " -- (neg. 46293-46296)
- 35 Kuvat 11-14, hauta IV ja I (neg. 46297-46300)
- 36 Kuvat 15-18, hauta I (neg. 46301-46304)
- 37 Kuvat 19-22, - " - (neg. 46305-46308)
- 38 Kuvat 23 ja 24, haudat II-III (neg. 46309-46313)
- 39 Kuvat 25 ja 26 - " - (neg. 46314-46317)
- 40 Kuvat 27 ja 28 - " - (neg. 46318-46320)
- 41 Kuvat 29 ja 30 - " - (neg. 46321-46324)
- 42 Kuvat 31 ja 32, kaivausalue III (neg. 46325-46333)

Luettelo kertomukseen liittyvistä diapositiiveista

- 1930 24x36 Yleiskuva etelälounaasta
- 1931 Työkuva, edessä kaivausalue I, itäkaakosta
- 1932 Ruudut 90-92/92-93 toinen taso, etelälounaasta
- 1933 - " - 60-66/90-92 - " - , länsiluoteesta
- 1934 - " - 68-72/94-96 - " - , pohjoisluoteesta
- 1935 - " - 70-72/94-96 - " - , etelästä
- 1936 - " - - " - kolmannen ja neljännen kerroksen puoli-
väli, etelästä
- 1937 - " - 72/94-96 viides taso, etelästä
- 1938 Hauta IV kiveys kolmas taso, idästä
- 1939 Hauta I taustalla, edessä hauta IV toinen taso, idästä
- 1940 - " - hieman myöhemmin kuin edellä, lännestä
- 1941 - " - selvät rajat, lännestä
- 1942 - " - osa löydöistä etelästä
- 1943 - " - - " - pohjoisesta
- 1944 - " - kallo ja keihäänkärjet etelästä
- 1945 - " - pohjoispää idästä
- 1946 - " - löytötaso etelästä
- 1947 - " - - " - pohjoisesta
- 1948 Ruudut 60-62/88-90 toinen taso, keskellä haudat II, III,
etelästä
- 1949 Haudat II ja III neljäs taso, eteläkaakosta
- 1950 - " - viides taso, pohjoisesta
- 1951 - " - - " - , pohjoiskoillisesta
- 1952 - " - - " - , lounaasta
- 1953 Haudat IIa, IIb ja III, hieman myöhempi vaihe kuin edellä,
etelälounaasta
- 1954 Haudat IIa ja IIb löytötaso, pohjoiskoillisesta
- 1955 - " - - " - , lännestä
- 1956 - " - pääpuoli, idästä

- 1957 24x36 Haudat IIa, IIb ja III löytötaso, pohjoiskoillisesta
1958 - " - - " - , lännestä
1959 Haudat IIa, IIb löytötaso, pohjoiskoillisesta
1960 Hauta III löytötaso, koillisesta
1961 Hauta IIb vainajan yläosa, pohjoisesta
1962 Hauta IIa kallo ja olkapäällä olevat nuolenkärjet, kaakosta
1963 - " - vasemman käden sormus lännestä
1964 Kaivausalue III - koekaivausalue, taustalla Mikkolan kalmisto, idästä

YLÖJÄRVI MIKKOLA 1976

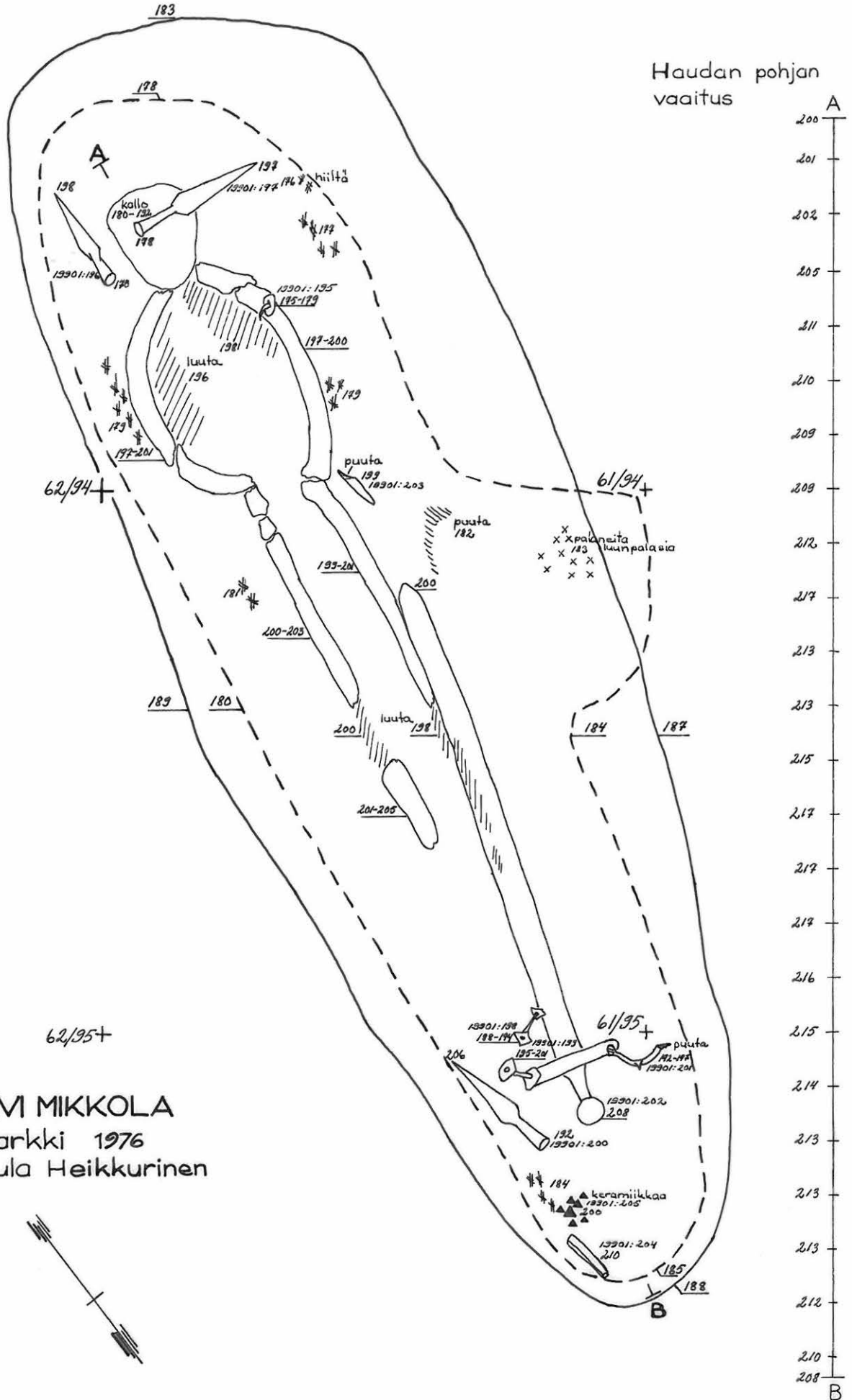

ote peruskartasta 2123 06
 Ylöjärvi 1:20000
 Hki 1960

 tutkittu alue, josta kokonaan musta on -76 kaivettu alue

62/93+

61/93+

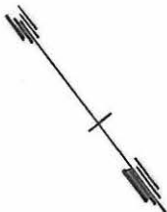

Haudan pohjan vaaitus

62/95+

sivu 24
YLÖJÄRVI MIKKOLA
Seija Sarkki 1976
piirt. Tuula Heikkurinen

hauta I
kp 214
mk 1:10

sivu 25

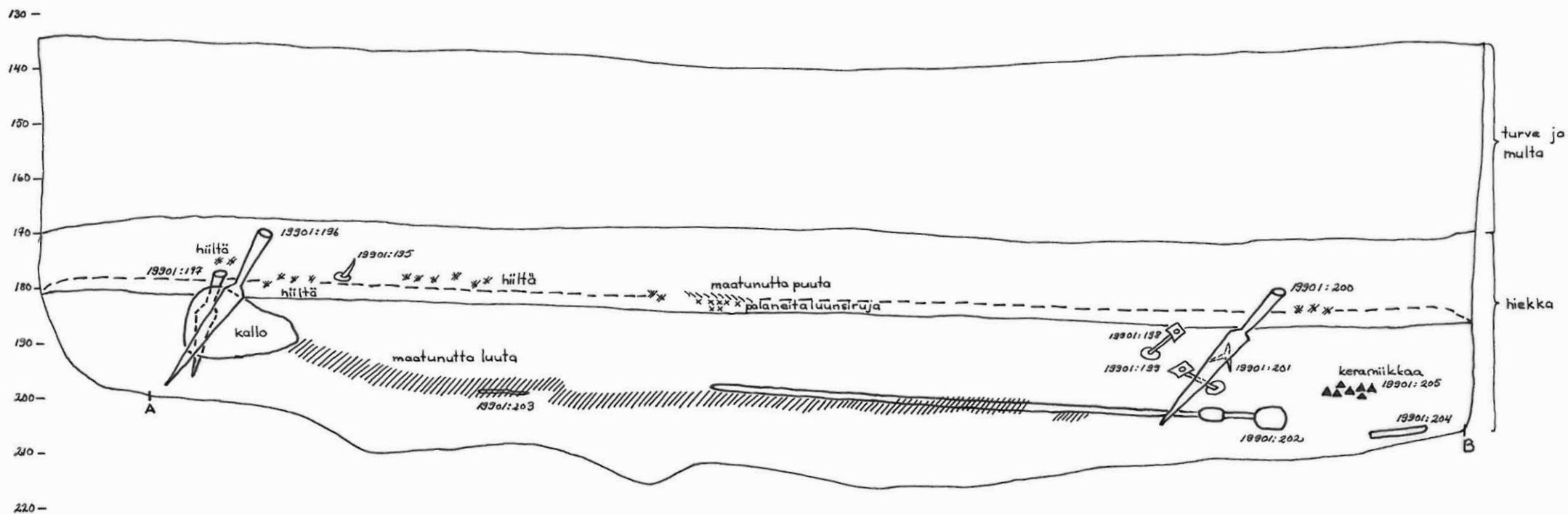
YLÖJARVI MIKKOLA

Seija Sarkki 1976

profiili haudasta I

kp 214

mk 1:10

sivu 27

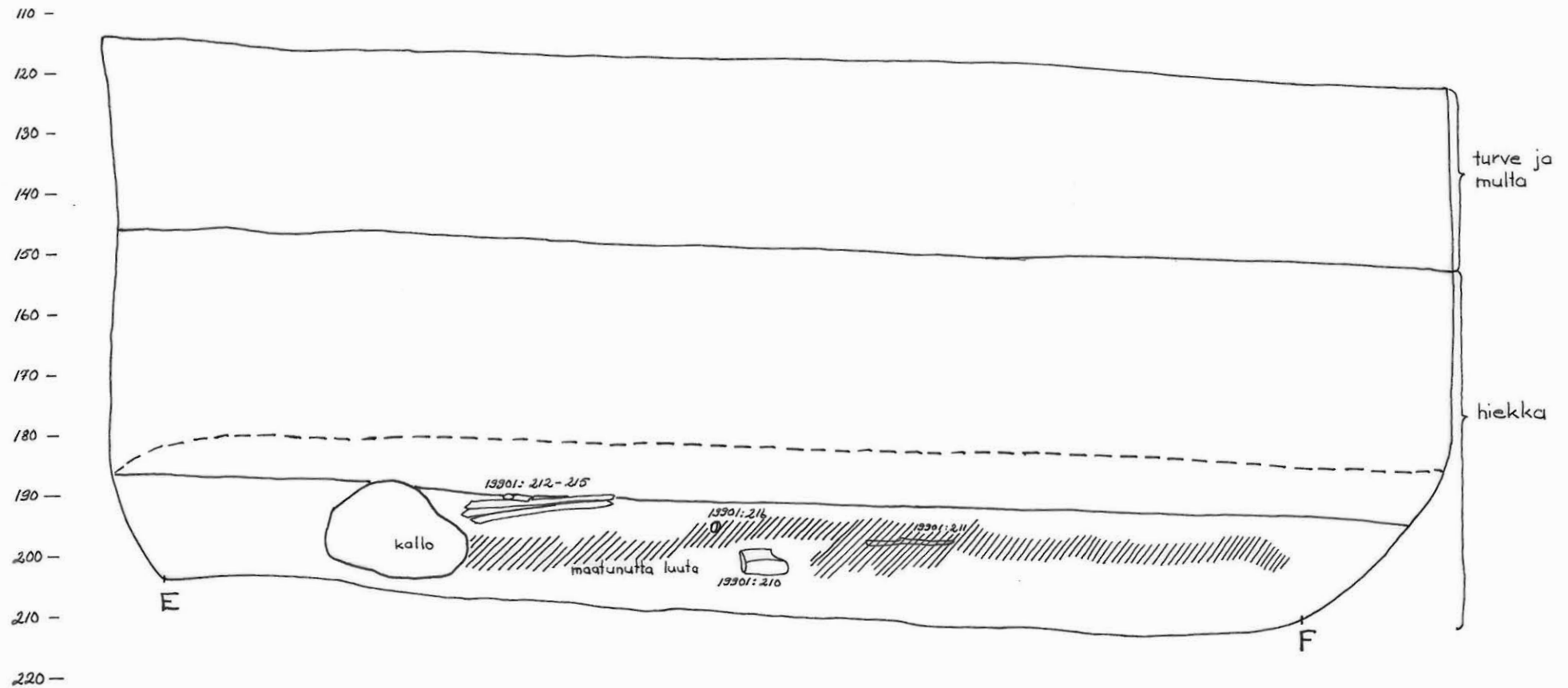
YLOJÄRVI MIKKOLA

Seija Sarkki 1976

profiili haudasta II a

kp 214

mk 1:10

sivu 28

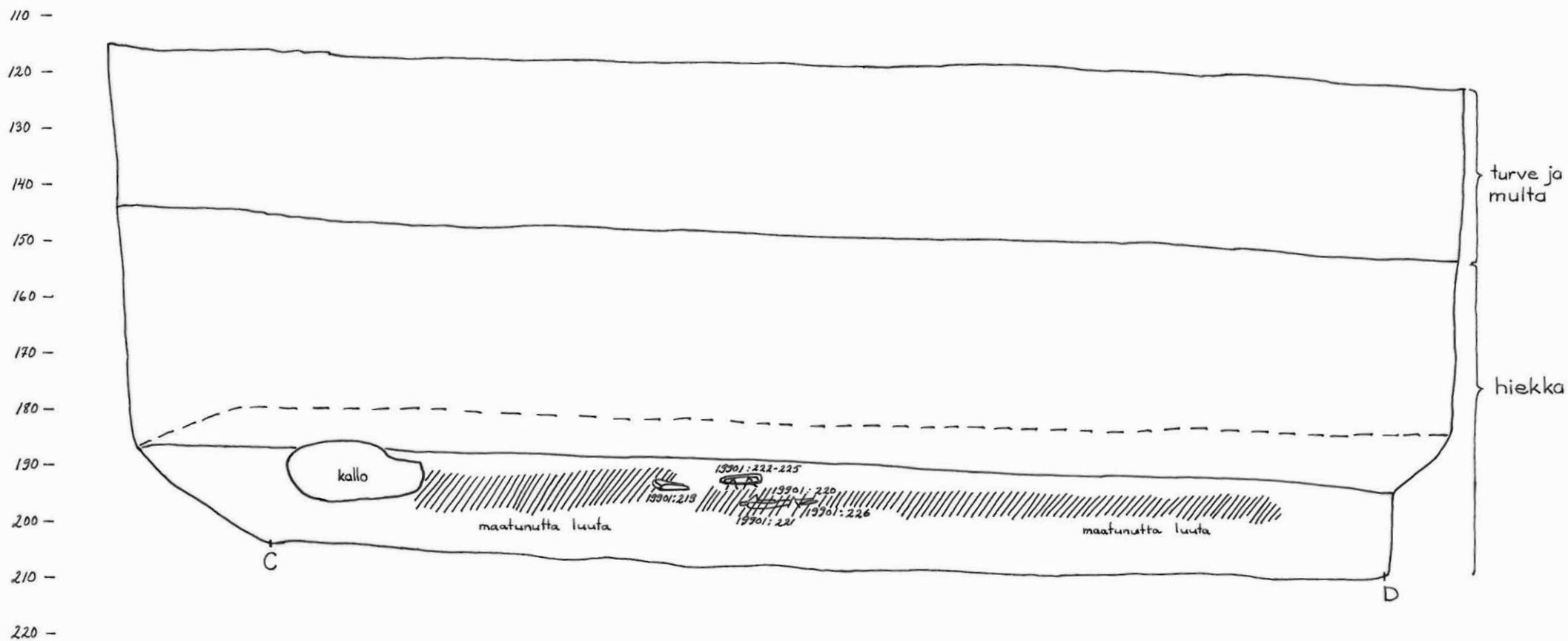
YLOJARVI MIKKOLA

Seija Sarkki 1976

profiili haudasta II b

kp 214

mk 1:10

sivu 29

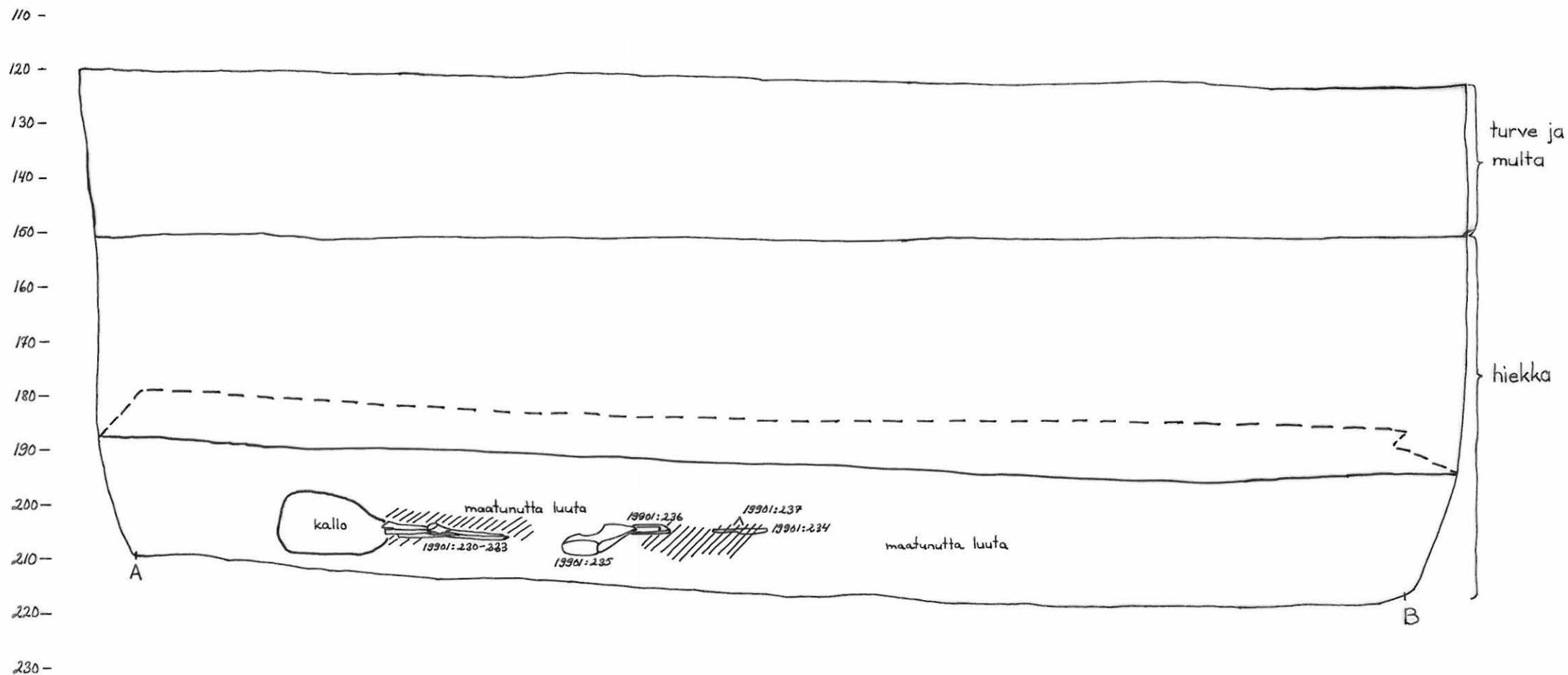
YLOJÄRVI MIKKOLA

Seija Sarkki 1976

profiili haudasta III

kp 214

mk 1:10

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FF. 46266-70 **KUVA 1** YLOJÄRVEN MIKKOLAN KALMISTOALUE KUVATTUNA ETELÄLOUNAASTA ENNEN KESÄN 1976 KAIVAUKSEN ALOITTAMISTA. MAINITUN VUODEN KAIVAUSSALUE ON KÄHDEN NUOLEN VÄLILLÄ. SIITÄ OIKEALLE ON VUODEN 1975 KAIVAUSSALUE JA VASEMMALLE VUOSINA 1959 JA -60 KAIVETUT ALUEET. TIEN TOISELLA PUOLELLA, TAUSTALLA NÄKYY MIKKOLAN TILAN PÄÄRAKENNUS. SIITÄ VASEMMALLE, SUURIN TIIRTEIN SAHVOITOLPAN KOHDALLA, TIEN TAKANA KAIVETTIIN V. 1972.

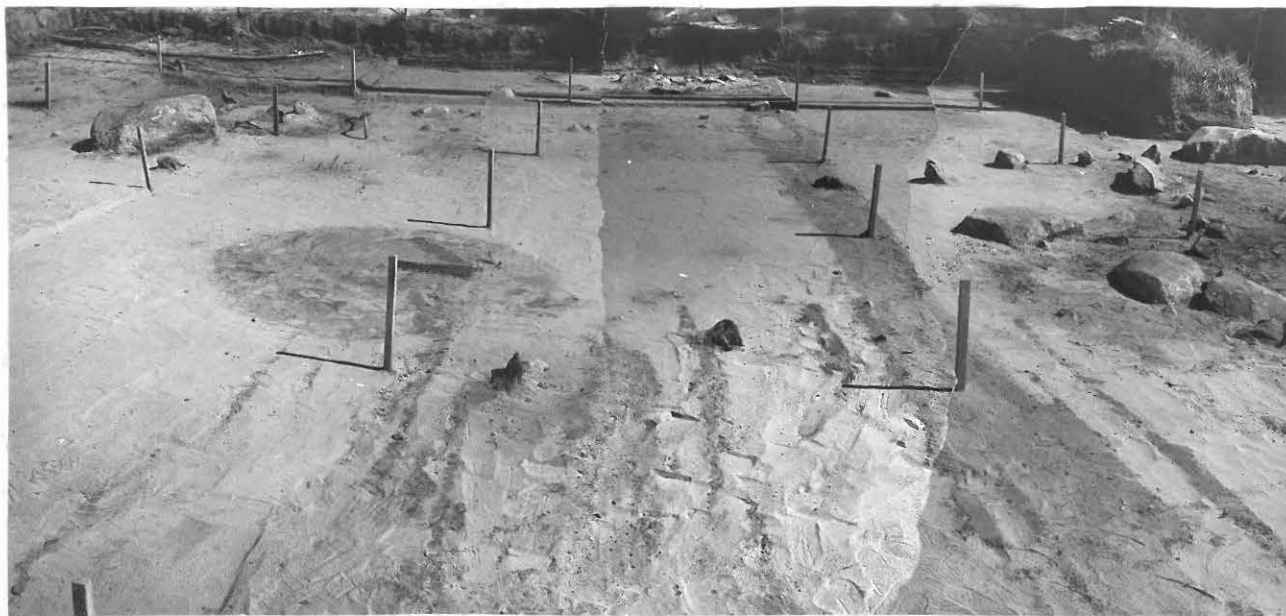
KUVA 2 KAIVAUSSALUEELTA I ON JO TURVE JA OSA MUKKAKERROKSESTA POISTETTU. ALUEELLA II OVAT KONEET PARHAILLAAN TYÖSSÄ. KUVATTU ITÄKAAKOSTA.

FF. 46271-73

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FR. 46234-78 **KUVA 3** KAIVAUSSALUE I KAIVETTUNA TOISEEN TASOON.
KUVATTU ETELÄLÖUNAASTA.

FR. 46239-81

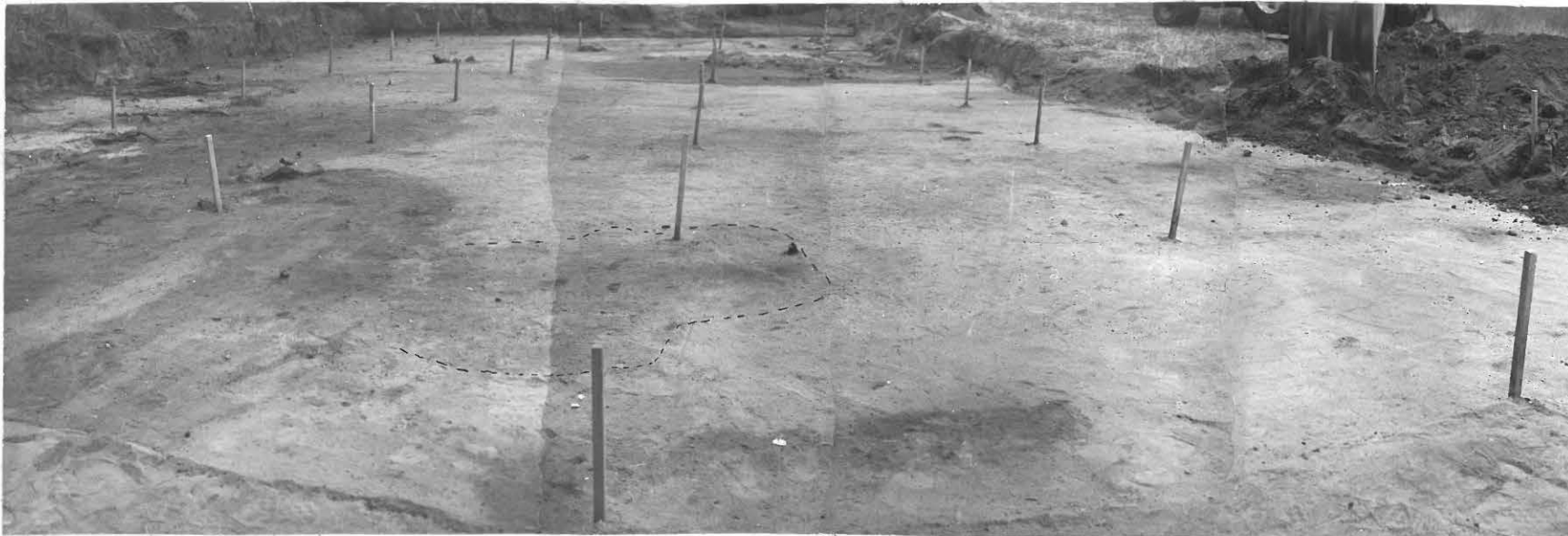
KUVA 4 OSA SAMASTA ALUEESTA KUIN
EDELLEISSESSÄ KUVASSA, KAIVETTUNA KOL-
MANTEEN TASOON, KUVATTU ETELÄLÖUNAASTA.

YLO'JARVI MIKKOLA 1976

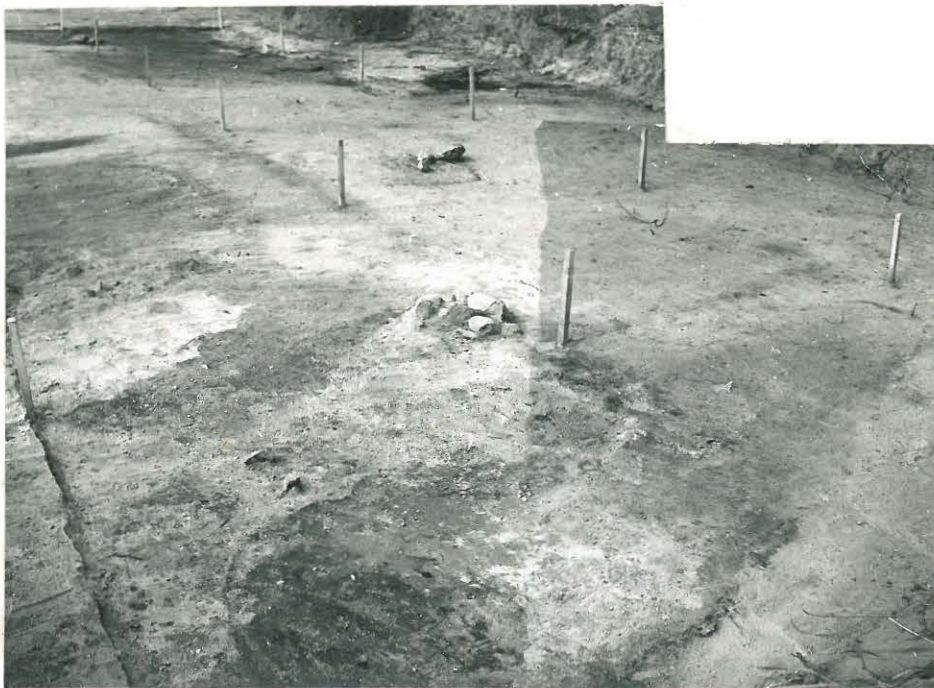
FF 46282-84

KUVA 5 OSA ALUEESTA I KAIVETTUNA NELJÄNTEEN TASOON. KUVATTU ETELÄSTÄ.

KUVA 6 OSA ALUEESTA II KAIVETTUNA TOISEEN TASOON. ALUETTA LAAJENNETAAN PARHAILLAAN. HAUTA I EROTTUU JO JOHAIN VERRAN KUVAN VASEMMASSA LAIDASSA (MERKITYTTY KATKOVIIVALLA), SAMOIN HAUDAT II JA III OSITTAIN TRAKTORIN KAUKAN KOHDALLA. KUVA OTETTU LÄNSILUOTEESTA.

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FF. 46289-90 **KUVA 7** ALUEEN II ITÄOSAA, ETUALALLA. RUUDUT 70-72/94-96 KAIVETTUNA TOISEEN TASOON. KUVATTU ETELÄSTÄ.

FF. 46291-92 **KUVA 8** ALUEEN II ITÄOSAA, LÄHINNÄ RUUDUT 70-72/92-96 KAIVETTUNA KOLMANTEEN TASOON. RUUDUISSA 70/92 JA 72/94-96 ON ILMEISESTI OSAKSI TUHOJTUJA LÖYDÖTTÖMÄÄ RUUMISHAUTOJA KATKOVINAN OSOITTAMILLA KOHDILLA. MUU KUVASSA TUMMANA NÄKYVÄ ALUE OLI SEKAANTUNUTTA MAATA, JOSSA OLI RUNSAASTI HILTTÄ, TIILTÄ JA KAIKENLAISTA ROSKAA. KUVATTU ETELÄSTÄ.

YLÖJÄRVI MIKKOLA 1976

FF. 46293-94 **KUVA 9** SAMAN ALUE KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA KUVATTUNA KOLMANNEN JA NELJÄNNEN TASON TUOLIVAALISSA. OIKEASSA LAIDASSA RUNSAASTI HIILTÄ, KUVATTU ETELAISTÄ.

FF. 46295-96 **KUVA 10** SAMAN ALUE KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA KUVATTUNA VIIDENTEN TASOON KAVETTUNA. ETELÄOSASSA RUNSAASTI PUNAISENMUSTAA TIILEN- JA HIILENSEKRAISTA MAATA, KUVATTU ETELAISTÄ.

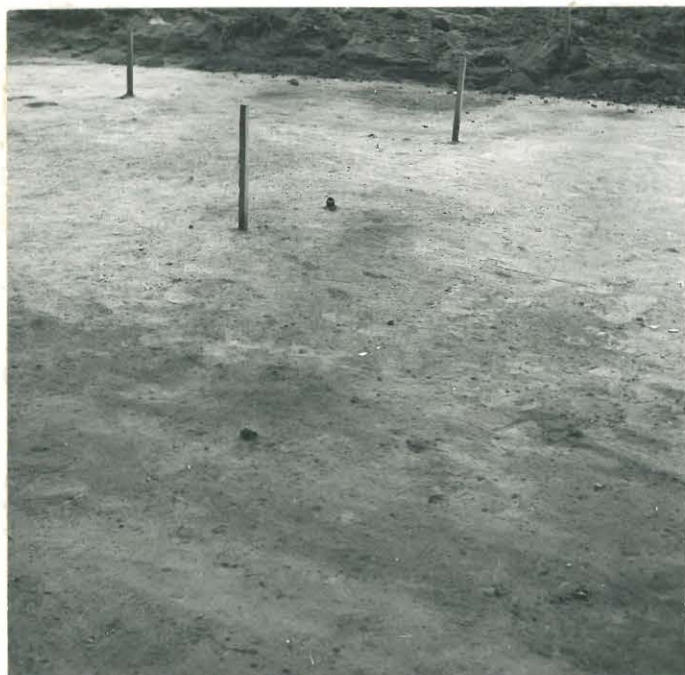
YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

F. 46297 **KUVA 11** RUUTUJEN 62/94-96 KIVEYS, HAUTA II JOSTA LÖYTYI MM. PALANUTTA LUUTA, KOLMANNANTEEN TASOON KAIVETTUNA. TAUSTALLA NÄKYY HAUTA I. KUVATTU IDÄSTÄ.

F. 46298 **KUVA 12** SAMAN KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA NELJÄNTEEN TASOON KAIVETTUNA. KUVATTU ETELÄSTÄ.

F. 46299 **KUVA 13** HAUTA I SIINÄ VAIHEESSA, KUN SEN PÄÄDYISSÄ OLEVIEN KEIHÄKÄNKÄRKIEN POTKET TULIVAT NÄKYYMIIN. HAUDAN RAJAT OVAT VIELÄ EPÄSELVÄT. TAUSTALLA NÄKYY JO ENTEITÄ HAUDOISTA II JA III, OSA ON VIELÄ AVAAMATTOMALLA ALUEELLA. KUVATTU POHJOISESTA.

F. 46300 **KUVA 14** SAMAN KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA, HIEMAN MYÖHKISEMMÄSSÄ KAIVAUSSVAIHEESSA. HAUDAN REUNAT NÄKYYVÄT JO SELVEMMIN. OIKEALLA NÄKYY HAUDAN III KIVEYSTÄ. KUVATTU ETELÄSTÄ.

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

F 46301 **KUVA 15** HAUTA I KUVATTUNA SIINÄ VAIHEESSA, KUN SEN RAJAT NÄKYVÄT JO SELVÄSTI. HAUDAN ETELÄPÄÄSSÄ NÄKYY JO KOLMANNENKIN KEIHÄÄNKÄRJEN PUTKI. TAUSTALLA HAUDAN II KIVYYS. KUVATTU LÄNNESTÄ

F 46302 **KUVA 16** SAMAN KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA KUVATTUNA ETELÄSTÄ.

F 46303 **KUVA 17** HAUTA I HIEMAN MYÖHKÄISEMMÄSSÄ KANNAUSVAIHEESSA KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA. ETELÄPÄÄN KEIHÄÄNKÄRJÄN VÄLISÄ NÄKYY JO KALLO. KUVATTU ETELÄSTÄ.

F 46304 **KUVA 18** HAUDAN I ETELÄPÄÄ, KAKSI KEIHÄÄNKÄRKEÄ, JOIDEN VÄLISÄ VAINAJAN PÄÄKALLO. KUVATTU ETELÄSTÄ.

YLÖJÄRVI MIKKOLA 1976

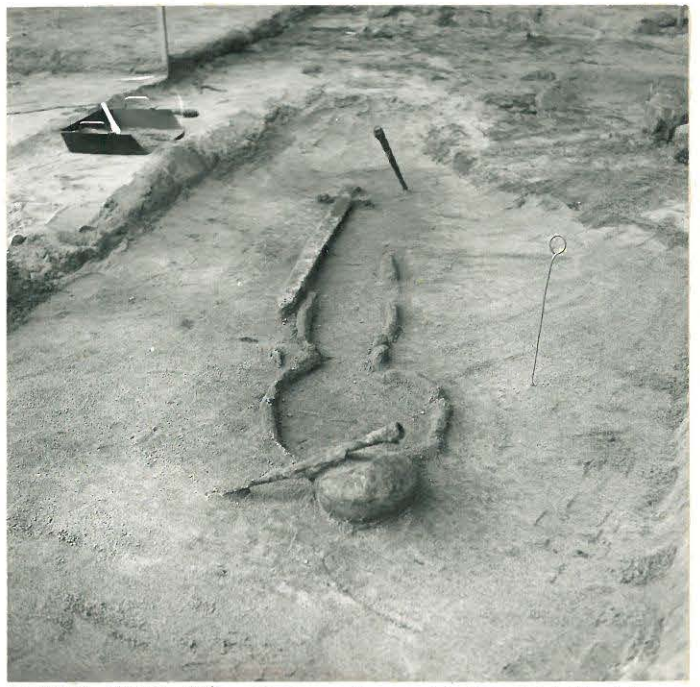
F. 46305 **KUVA 19** HAUTA I JA OSA SEN LÖYDÖISTÄ. KUVATTU ETELÄSTÄ.

F. 46306 **KUVA 20** SAMAN KUIN EDellisESSÄ KUVASSA. KUVATTUNA POHJOISESTA.

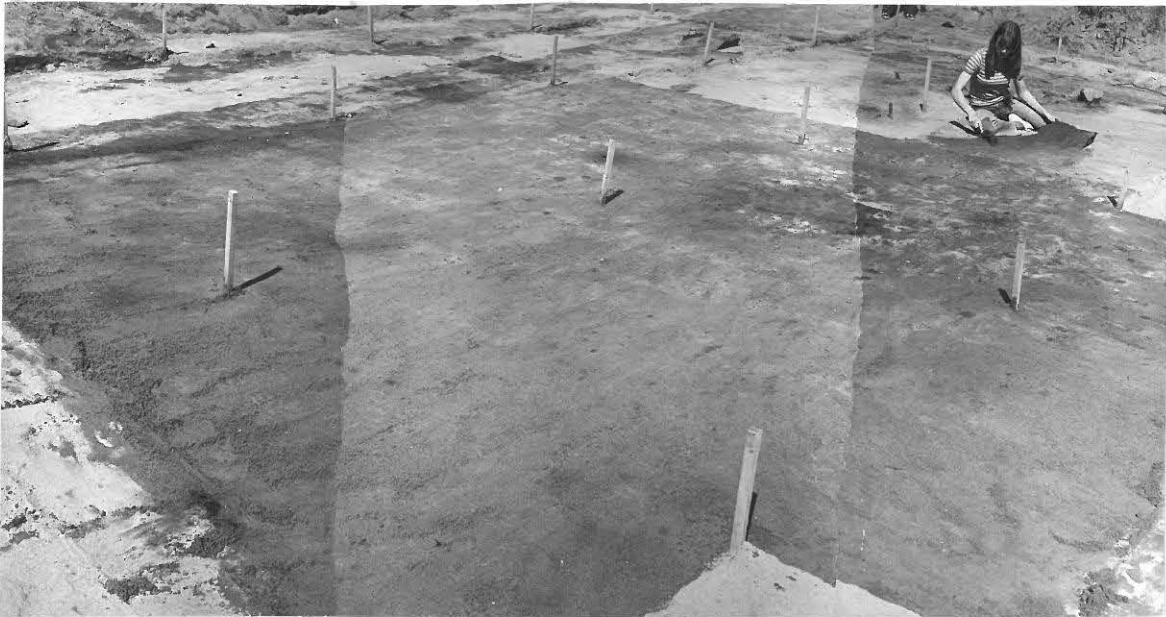

F. 46307 **KUVA 21** HAUTA I KUVATTUNA SIINÄ VAIHEESSA, KUN VAINAJAN LUURANGON JÄÄNTEET JA MIELKKA ON KANNETTU NÄKYVIIN. KUVATTU POHJOISESTA.

F. 46308 **KUVA 22** SAMAN KUIN EDellisESSÄ KUVASSA KUVATTUNA ETELÄSTÄ.

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FF 46309-11 **KUVA 23** RUUDUT 60-62 / 88-90 KAIVETTUNA TOISEEN TASOON. TUMMA ALUE ON KASTELTU, SIKSI SE EROTTUU YMPÄRISTÖSTÄÄN NIIN SELVÄSTI. KASTELUN OSAN POHJOISOSASSA NÄKYY VIELÄ TUMMEMPANA HAUTOJEN II JA III ALUE, JONKA ETELÄ- JA LÄNSIPUOLELLA EROTTUU RIVISSÄ PARITTAISIA TUMMIA, PYHREITÄ LÄISKIÄ. KUVATTU ETELÄSTÄ.

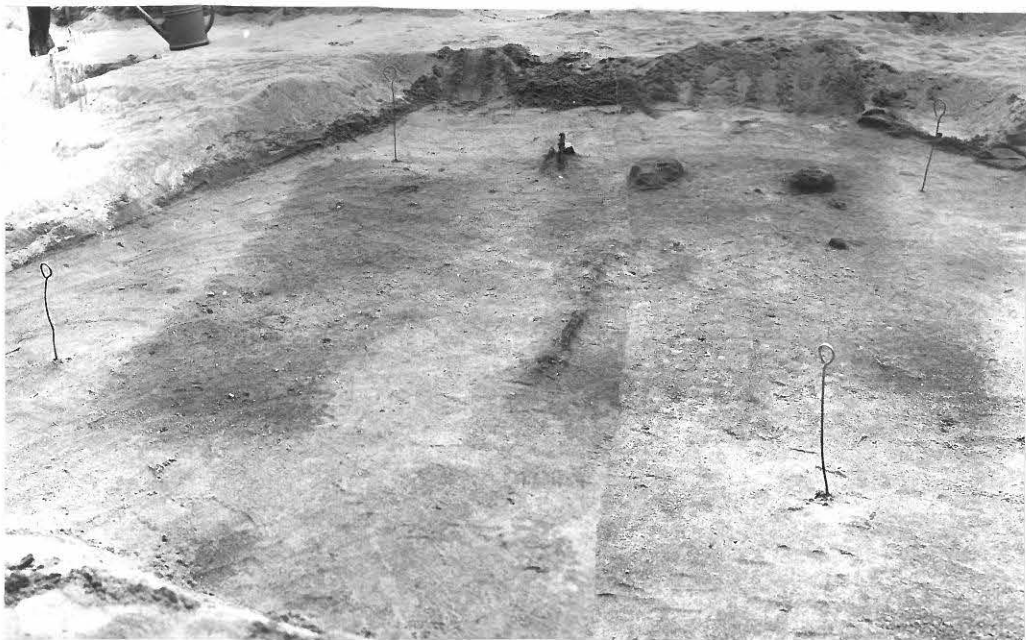

FF 46312-13 **KUVA 24** RUUTUJEN 60-64 / 88-92 TUMMA ALUE ELI HAUBAT II JA III NELJÄNTEEN TASOON KAIVETTUNA. KUVATTU ETELÄSTÄ.

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FF. 46314-15 **KUVA 25** HAUDAT II JA III VIIDENTEEEN TASOON KAIVETUNA. KUVATTU KOILLISESTA.

FF. 46316-17 **KUVA 26** SAMAN KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA HIEMAN MYÖHKISEMMÄSSÄ KAIVAUSSIVAIHEESSA. TÄSTÄ KÄY ILMI, ETTÄ KYSYMYKSESSÄ ONKIN KOLME HAUTAA KÄHDEN SUASTA ELI KAKSOISHAUTA II^a JA II^b SEKÄ HAUTA III. KUVATTU POHJOISESTA.

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

F. 46318-19 **KUVA 27** SAMAN KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA KUVATTUNA ETELÄSTÄ.

F. 46320 **KUVA 28** SAMAN KUIN EDELLISESSÄ KUVASSA KUVATTUNA VIEREISEN HIEKKAKASAN PÄÄLTÄ ETELÄSTÄ.

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FF 46321-22. **KUVA 29** HAUDAT II a JA II b LÖYTÖTASOSSA. TAKANA HAUTA III, SIITÄ NÄKYY VASTA KALLO. HAUTOJEN II JA III VÄLISÄÄ, PUHTAASSA HIEKASSA OLI KAKSI HARPPUUNAA. KUVATTU LÄINNESTÄ.

FF 46323-24 **KUVA 30** SAMIA KUIN EDellisessä kuvassa kuvattuna pohjois-köidilliseä. HAUTA III:n löytötasosta otetut mustavalkoiset kuvat epäonnistuivat. Siitä on kuitenkin diapositiivit N:07

YLOJÄRVI MIKKOLA 1976

FF 46325-29 KUVIA 31

MIKKOLAN ALUETTA KUVATTUNA ITRAKAAKOSTA. KUVAN VASEMMASSA YLÄREUNASSA LADOSTA OIKEALLE, KOIVUKUJAN TAKANA ON VARSINAINEN MIKKOLAN KALMISTOALUE. KESKELLÄ TAKANA ON MIKKOLAN TILAN RAKENNUSRYHMÄ JA ETUALALLA PELTO, JOHON TEHTIIN KOEKAIVAUS OLETETUN KIVIKAUTISEN ASUINPAIKAN TOTEAMISEKSI. OIKEALLA VALTATIE N:03, JA TAUSTALLA YLOJÄRVEN KIRKKO.

FF 46330-33 KUVIA 32. SAMAN PELTON KUIN EDellisessä kuvassa. KOEKAIVAUKSEN TULOS OLI NEGATIIVINEN. TAUSTALLA VALTATIE N:03 JA SEN TAKANA KEIJÄRVI. KUVATTU ETELÄLOUNAASTA.